

वेद भूषण द्वितीय वर्ष पूरक परीक्षा / Veda Bhushan Second Year Supplementary Examination

कक्षा - 7वीं / प्रथमा - II / Class 7th / Prathama - II

वर्ष / Year 2025-26

विषय: - संस्कृतम् / Subject - Sanskrit

- इस प्रश्न पत्र में कुल 9 पृष्ठ हैं।
- सभी प्रश्न हल करना अनिवार्य है।
- प्रत्येक प्रश्न के सामने अंक दर्शाए गए हैं।
- सभी प्रश्न के उत्तर यथास्थान पर ही लिखें।

- This question paper contains 9 Pages.
- It is mandatory to attempt all the questions.
- Marks are indicated against each question.
- Write down the answers of all the questions at the appropriate places.

विद्यार्थी का अनुक्रमांक (अंकों में) / Student's Roll No. (In Figures)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

विद्यार्थी का अनुक्रमांक (शब्दों में) / Student's Roll No. (In Words)

--

(उदाहरण - अनुक्रमांक अंकों में - 24250001, अनुक्रमांक शब्दों में - दो चार दो पाँच शून्य शून्य शून्य एक)

(Example - Roll No. in figures - 24250001, Roll No. in words - Two Four Two Five Zero Zero Zero One)

केन्द्र क्रमांक / Centre Number -

--	--	--

सूचना - पर्यवेक्षक उपर्युक्त सभी प्रविष्टियों की जांच उपरान्त हस्ताक्षर करें।

Note - Supervisor should check all the above entries and then sign.

.....

विद्यार्थी के हस्ताक्षर

Signature of Student

उपर्युक्त प्रविष्टि का सत्यापन किया गया तथा बुकलेट संख्या की प्रविष्टि उपस्थिति पत्रक में कर दी गई है।
The above entry has been verified and booklet no. has been entered in attendance sheet.

कक्ष पर्यवेक्षक का पूरा नाम व हस्ताक्षर/Full name and signature of the Room Supervisor	पूरा नाम/Full Name	हस्ताक्षर/Signature	दिनांक/Date

मूल्यांकनकर्ता का पूरा नाम व हस्ताक्षर/Full name and signature of the Evaluator	पूरा नाम/Full Name	हस्ताक्षर/Signature	दिनांक/Date

मुख्य परीक्षक/पुनर्मूल्यांकनकर्ता का पूरा नाम व हस्ताक्षर/Full name & signature of the Head Examiner/Re-evaluator	पूरा नाम/Full Name	हस्ताक्षर/Signature	दिनांक/Date

(केवल प्रतिष्ठान कार्यालय उपयोग हेतु)

For the use of Pratishthan's Office only)

मूल्यांकनकर्ता द्वारा आवश्यक रूप से भरा जाए।

To be mandatorily filled in by the Evaluator.

प्रश्न संख्या Question No.	मूल्यांकनकर्ता द्वारा प्रदत्त अंक/Marks awarded by the Evaluator	मुख्य परीक्षक/पुनर्मूल्यांकनकर्ता द्वारा प्रदत्त अंक/ Marks awarded by the Head Examiner/ Re-evaluator
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
योग/Total		

पूर्व पृष्ठ अंक योग	+	वर्तमान पृष्ठ प्राप्तांक	=	इस पृष्ठ के अंकों का योग
---------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

संस्कृतम्/ Sanskrit 25- 26 /P- 7-1	वेद भूषण द्वितीय वर्ष पूरक परीक्षा/Veda Bhushan Second Year Supplementary Examination कक्षा 7वीं / प्रथमा - II / Class 7 th / Prathama - II	SET - S
---------------------------------------	---	---------

प्रश्न पत्र संख्या / Que. Paper No. : II/24-25/ P-7-1/

विषय: - संस्कृतम् / Subject - Sanskrit

पूर्णांक / Max. Marks - 100

समय / Time - 3 घण्टे/3 Hours

प्र.1. वस्तुनिष्ठा: प्रश्नाः —

1 × 10 = 10

1. अव् आदेशः कस्य स्थाने भवति ?

(क) ए

(ख) औ

(ग) ऐ

(घ) ओ

2. “45” इत्स्य संस्कृतं किम् ?

(क) चतुःपञ्चाशत्

(ख) पञ्चपञ्चाशत्

(ग) पञ्चचत्वारिंशत्

(घ) पञ्चत्रिंशत्

3. सहयुक्तेऽप्रधाने इत्यनेन का विभक्तिः ?

(क) प्रथम

(ख) द्वितीया

(ग) तृतीया

(घ) चतुर्थी

4. हरित्राता इत्यस्य पदस्य सन्धिविच्छेदोऽस्ति ?

(क) हरिस् + त्राता

(ख) हरि + त्राता

(ग) हरिः + त्राता

(घ) हिर + स्वाता

5. विश्वस्य उपलब्धासु भाषासु का भाषा प्राचीनतमा ?

(क) हिन्दीभाषा

(ख) संस्कृतभाषा

(ग) आङ्ग्लभाषा

(घ) पालिभाषा

6. ‘साधकतमम्’ भवति ?

(क) कर्म

(ख) करणम्

(ग) सम्प्रदानम्

(घ) अपादानम्

पूर्व पृष्ठ अंक योग	+	वर्तमान पृष्ठ प्राप्तांक	=	इस पृष्ठ के अंकों का योग
---------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

संस्कृतम्/ Sanskrit 25- 26 /P- 7-1	वेद भूषण द्वितीय वर्ष पूरक परीक्षा/Veda Bhushan Second Year Supplementary Examination कक्षा 7वीं / प्रथमा - II / Class 7 th / Prathama - II	SET - S
---------------------------------------	---	---------

7. 'ष्टुना ष्टुः' इति सूत्रेण भवति ?

(क) श्रुत्वम्		(ख) जश्त्वम्	
(ग) ष्टुत्वम्		(घ) चर्त्वम्	

8. रामचरितमानसस्य रचयिता कः ?

(क) कालिदासः		(ख) वाल्मीकिः	
(ग) माघः		(घ) तुलसीदासः	

9. 'ससजषो रुः' इति सूत्रेण आदेशो भवति ?

(क) रुः		(ख) सजूसः	
(ग) सः		(घ) आगमः	

10. लता कदा पितृगृहम् आगच्छति ?

(क) वर्षाकाले		(ख) ग्रीष्मकाले	
(ग) शीतकाले		(घ) शरत्काले	

प्र.2. रिक्तस्थानानां पूर्तिः करणीया —

1 × 10 = 10

1. अभवत्..... अभवन् ।
2. महर्षिः श्वेतकेतुः गुरुकुले वर्षाणि यावत् अधीतवान्॥
3. येषां न धर्मः ॥
4. तुल्यास्य ।
5. यस्य ज्ञान ।
..... चामृताय च ॥
6. नमः स्वस्ति वषड्योगाच्च ।
7. यस्यास्ति कुलीनः ।

पूर्व पृष्ठ अंक योग	+	वर्तमान पृष्ठ प्राप्तांक	=	इस पृष्ठ के अंकों का योग
---------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

संस्कृतम्/ Sanskrit 25- 26 /P- 7-1	वेद भूषण द्वितीय वर्ष पूरक परीक्षा/Veda Bhushan Second Year Supplementary Examination कक्षा 7वीं / प्रथमा - II / Class 7 th / Prathama - II	SET - S
---------------------------------------	---	---------

8. यरोऽनु वा।
9. रामादिवत् रावणादिवत्।
10. प्रातिपदिकार्थ ॥

प्र.3. उदाहरणानुरूपम् उपसर्गेण वाक्यानि रचयत —

1 × 10 = 10

उदा. - धर्मराजः राजसिंहासनम् अधितिष्ठति। (अधि + स्था)

1. शिष्यः गुरुकुलम् । (उप + वस्)
2. सैनिकाः शत्रून् । (सं + ह)
3. उद्याने पुष्पाणि । (सु + शुभ)
4. वेदात् सर्व । (प्र + सिधू)
5. बालिकाः कक्ष्याम् । (आङ् + गम्)
6. गङ्गा हिमालयात् । (निस् + सृ)
7. विष्णुः क्षीरसागरे । (नि + वस्)
8. कविः काव्यं । (वि + लिख)
9. गुरवः छात्रान् । (परि + पृच्छ)
10. अन्तेवासिनः वेदं । (अव + गम्)

प्र.4. शुद्धवाक्यानां पुरतः 'आम्' इति तथा अशुद्धवाक्यानां पुरतः 'न' इति लिखत —

2 × 5 = 10

1. अर्जुनः वेदम् अधीते।
2. वयं पाठशालां गच्छामि।

पूर्व पृष्ठ अंक योग	+	वर्तमान पृष्ठ प्राप्तांक	=	इस पृष्ठ के अंकों का योग
---------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

संस्कृतम्/ Sanskrit 25- 26 /P- 7-1	वेद भूषण द्वितीय वर्ष पूरक परीक्षा/Veda Bhushan Second Year Supplementary Examination कक्षा 7वीं / प्रथमा - II / Class 7 th / Prathama - II	SET - S
---------------------------------------	---	---------

3. यूयं वेदं पठथ।
4. सः अस्मान् पश्यन्ति।
5. सा गीतं गायति।

प्र.5. समुचितं मेलनम् —

2 × 05 = 10

1. अनेकपदानाम् एकपदीभवनं तत्पुरुषसमासः
2. वृत्त्यर्थावबोधकं वाक्यं समासः
3. परार्थाभिधानं वृत्तिः
4. प्रायेण पूर्वपदार्थप्रधानः विग्रहः
5. प्रायेण उत्तरपदार्थप्रधानः अव्ययीभावसमासः

प्र.6. अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः —

2 × 5 = 10

1. जीर्णे वारि कीदृशम् ?

.....

2. यस्य सम्प्रदानसंज्ञा भवति तस्य का विभक्तिः भवति ?

.....

3. अभितः परितः योगे का विभक्तिः भवति ?

.....

4. रामायणस्य रचयिता कः ?

.....

5. जटाभिस्तापस अत्र जटाभिः इत्यस्य का विभक्तिः ?

.....

पूर्व पृष्ठ अंक योग	+	वर्तमान पृष्ठ प्राप्तांक	=	इस पृष्ठ के अंकों का योग
---------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

संस्कृतम्/ Sanskrit 25- 26 /P- 7-1	वेद भूषण द्वितीय वर्ष पूरक परीक्षा/Veda Bhushan Second Year Supplementary Examination कक्षा 7वीं / प्रथमा - II / Class 7 th / Prathama - II	SET - S
---------------------------------------	---	---------

प्र.7. लघूत्तरीयाः प्रश्नाः —

3 × 5 = 15

1. “साधकतमं करणम्” सूत्रं व्याख्यायताम्॥

2. आधारः कतिधा ? के च ते ?

3. दीर्घ-गुण-वृद्धि-सन्धीनां त्रीणि त्रीणि उदाहरणानि लिखत ।

पूर्व पृष्ठ अंक योग	+	वर्तमान पृष्ठ प्राप्तांक	=	इस पृष्ठ के अंकों का योग
---------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

संस्कृतम्/ Sanskrit 25- 26 /P- 7-1	वेद भूषण द्वितीय वर्ष पूरक परीक्षा/Veda Bhushan Second Year Supplementary Examination कक्षा 7वीं / प्रथमा - II / Class 7 th / Prathama - II	SET - S
---------------------------------------	---	---------

4. अपि स्वर्णमयी ----- स्वर्गादपि गरियासी ॥ श्लोकः प्रपूर्यताम् ।

5. अस्मद् शब्दस्य तृतीया-चतुर्थी-पञ्चमी विभक्तीः लिखत ।

प्र.8. दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः —

5 × 5 = 25

1. संस्कृतभाषा इति विषयम् अधिकृत्य निबन्धं लिखत ।
